

BANCA
NAȚIONALĂ
A ROMÂNIEI

Investițiile străine directe în România în anul 2018

INVESTIȚIILE STRĂINE
DIRECTE
ÎN ROMÂNIA
în anul 2018

NOTĂ

Redactarea lucrării a fost realizată de Direcția Statistică din Banca Națională a României și a fost finalizată la data de 24 septembrie 2019.

Toate drepturile rezervate. Reproducerea informațiilor este permisă numai în scopuri educative și necomerciale și numai cu indicarea sursei.

Banca Națională a României
Str. Lipscani nr. 25, cod 030031, București
tel.: 021/312 43 75; fax: 021/314 97 52

ISSN 2247-5095

Cuprins

ASPECTE METODOLOGICE PRIVIND STATISTICA INVESTIȚIILOR STRĂINE DIRECTE	5
REZULTATELE CERCETĂRII STATISTICE PENTRU DETERMINAREA INVESTIȚIILOR STRĂINE DIRECTE ÎN ROMÂNIA ÎN ANUL 2018	7
1. Fluxul net de investiții străine directe în anul 2018	7
2. Soldul investițiilor străine directe la sfârșitul anului 2018	8
2.1. Repartizarea soldului investițiilor străine directe pe principalele activități economice	9
2.2. Imobilizările corporale și necorporale în întreprinderile ISD	10
2.3. Repartizarea teritorială a soldului investițiilor străine directe Casetă. Repartizarea pe județe a soldului ISD în întreprinderile cercetate exhaustiv (întreprinderile cu cel puțin 20 de salariați și întreprinderile atipice)	11 12
2.4. Repartizarea soldului investițiilor străine directe pe țări de origine	13
3. Tipuri de investiții străine directe	14
4. Veniturile realizate din ISD	15
5. Cifra de afaceri a întreprinderilor investiție străină directă și forța de muncă angajată	16
6. Exporturile și importurile întreprinderilor investiție străină directă	16
6.1. Exporturile și importurile de bunuri ale întreprinderilor ISD	17
6.2. Exporturile și importurile de servicii ale întreprinderilor ISD	18
Anexă	20
Grafice	21

ASPECTE METODOLOGICE PRIVIND STATISTICA INVESTIȚIILOR STRĂINE DIRECTE

Cercetarea statistică pentru determinarea investițiilor străine directe (ISD) în România în anul 2018 a fost realizată de către Banca Națională a României în colaborare cu Institutul Național de Statistică, în baza metodologiei prevăzute de Manualul bilanțului de plăți și poziția investițională internațională, editat de Fondul Monetar Internațional, ediția a 6-a (BPM6)¹.

- **Investiția străină directă:** relație investițională de durată între o entitate rezidentă și o entitate nerezidentă; de regulă, implică exercitarea de către investitor a unei influențe manageriale semnificative în întreprinderea în care a investit.

Sunt considerate investiții străine directe: capitalul social vărsat și rezervele ce revin unui investitor nerezident care deține cel puțin 10 la sută din voturi sau din capitalul social subscris al unei întreprinderi rezidente, creditele dintre acest investitor sau grupul din care face parte acesta și întreprinderea rezidentă în care a investit, precum și profitul reinvestit de către acesta.

În conformitate cu metodologia BPM6, sunt considerate, de asemenea, investiții străine directe și investițiile de capital și creditele provenite de la companiile nerezidente a căror putere de vot sau participație la capitalul social al companiei rezidente este de sub 10 la sută, dar care fac parte din grupul unui investitor direct în compania rezidentă respectivă (companii surori).

Totodată, intră în sfera investițiilor străine directe și companiile rezidente asupra cărora investitorul nerezident exercită o influență semnificativă pe cale indirectă, și anume filialele și asociatele rezidente ale întreprinderii rezidente în care investitorul nerezident deține cel puțin 10 la sută din capitalul social subscris (întreprinderi ISD de gradul II).

- **Investitorul străin direct:** persoană juridică, persoană fizică sau grup de persoane ce acționează concertat, care deține cel puțin 10 la sută din voturi sau din capitalul social subscris (respectiv din capitalul de dotare/de lucru al entităților fără personalitate juridică) într-o întreprindere situată în afara propriei țări de rezidență.
- **Întreprinderea investiție străină directă:** este o întreprindere rezidentă, cu sau fără personalitate juridică, în care un investitor nerezident deține cel puțin 10 la sută din voturi sau din capitalul social subscris, respectiv din capitalul de dotare/de lucru în cazul întreprinderilor fără personalitate juridică (sucursale). Deținerea a cel puțin 10 la sută din voturi sau din capitalul social subscris, respectiv din capitalul de dotare/de lucru, este primordială în stabilirea relației de investiție directă.

¹ Pentru detalii privind metodologia compilării datelor ISD accesați link-ul: [Implementarea noilor standarde metodologice în statisticile elaborate de BNR.](#)

- **Întreprinderea investiție străină directă de gradul II:** este o întreprindere rezidentă, cu personalitate juridică, în care un investitor străin direct controlează, prin intermediul unei întreprinderi investiție străină directă, cel puțin 10 la sută din voturi sau din capitalul social subscris. Întreprinderile investiție străină directă de gradul II sunt filiale sau asociate ale întreprinderilor investiție străină directă. Filialele reprezintă companiile rezidente în care întreprinderile ISD dețin peste 50 la sută din voturi sau din capitalul social subscris, iar asociatele sunt companiile rezidente în care întreprinderile ISD dețin între 10 și 50 la sută din voturi sau din capitalul social subscris.
- **Companiile surori:** companii din cadrul aceluiași grup, rezidente în țări diferite, între care nu există o relație directă de control sau influență, respectiv niciuna dintre companii nu are cel puțin 10 la sută din voturi sau o participație de cel puțin 10 la sută la capitalul celeilalte.
- **Investiția directă reversibilă:** relația investițională de sens invers investiției străine directe pe care o întreprindere investiție directă rezidentă o are cu investitorul străin direct, dacă întreprinderea rezidentă are o putere de vot de sub 10 la sută la investitorul străin direct sau o participație de sub 10 la sută la capitalul social al investitorului străin direct.

Componentele investițiilor străine directe:

- **Capitalurile proprii:** capitalul social subscris și vărsat, atât în numerar, cât și prin contribuții în natură, deținut de nerezidenți în companii rezidente, precum și cota aferentă din rezerve; în mod corespunzător, în cazul sucursalelor, se ia în considerare capitalul de dotare/de lucru aflat la dispoziția acestora.
- **Creditul net** (datoriile nete față de investitorul străin direct): diferența dintre soldul creditelor primite de către întreprinderea investiție străină directă de la investitorul străin direct sau din cadrul grupului de firme nerezidente din care face parte acesta și soldul creditelor acordate de către întreprinderea investiție străină directă investitorului străin direct sau unei alte firme din cadrul grupului respectiv de firme; sunt incluse toate instrumentele de natura datoriei, grupate în două categorii: credite financiare (împrumuturi financiare standard, titluri de creanță, credite *revolving*, leasing financiar, linii de finanțare, *cash pooling* etc) și credite comerciale (credite de comerț internațional, avansuri comerciale primite/acordate, alte sume de plătit/primit), indiferent de termen.

Creditele dintre intermediari financiari afiliați (instituții de credit, instituții financiare nebancale) nu sunt considerate investiții directe.

Tipurile investițiilor străine directe (diferențiate după contribuția fluxului de participații străine la capital în întreprinderile investiție străină directă):

- **Greenfield:** înființarea de întreprinderi de către sau împreună cu investitori străini (investiții pornite de la zero).

- **Fuziuni și achiziții:** preluarea integrală sau parțială de întreprinderi de către investitori străini de la rezidenți.
- **Dezvoltare de întreprinderi:** majorarea deținerilor de capital ale investitorilor străini în întreprinderi investiție străină directă.
- **Restructurare de întreprinderi:** finanțarea de către investitorii străini, prin aport de capital, a întreprinderilor investiție străină directă cu pierderi, în vederea rentabilizării lor.

REZULTATELE CERCETĂRII STATISTICE PENTRU DETERMINAREA INVESTIȚIILOR STRĂINE DIRECTE ÎN ROMÂNIA ÎN ANUL 2018

1. FLUXUL NET DE INVESTIȚII STRĂINE DIRECTE ÎN ANUL 2018

Fluxul net de ISD în anul 2018 a înregistrat nivelul de 5 266 milioane euro, structurat astfel:

- Participații la capitalurile proprii ale investitorilor străini direcți în întreprinderile investiție străină directă din România, în valoare de 5 546 milioane euro. Participațiile la capitalurile proprii sunt formate din aportul la capitalul întreprinderilor ISD, în valoare de 2 973 milioane euro, la care se adaugă profitul reinvestit, în sumă de 2 573 milioane euro. Profitul reinvestit a rezultat prin scăderea din profitul după impozitare realizat în anul 2018 de către întreprinderile ISD profitabile, în valoare de 8 930 milioane euro, a dividendelor repartizate în anul 2018 de către întreprinderile ISD, în valoare de 3 551 milioane euro, precum și a pierderilor înregistrate de întreprinderile ISD care au încheiat anul 2018 cu pierderi, în valoare de 2 807 milioane euro. Modul de determinare a profitului reinvestit în întreprinderile ISD este conform metodologiei internaționale (BPM6).
- Credit net al întreprinderilor investiție străină directă în relația cu investitorii străini direcți și companiile din cadrul grupului acestora, având valoarea de -280 milioane euro (valoarea creditelor nete primite de la investitorii străini a fost mai mică decât valoarea creditelor nete acordate acestora). Creditul net cuprinde atât creditele pe termen lung, cât și pe cele pe termen scurt.

În Anexă este prezentat fluxul net de ISD și componentele acestuia (aportul la capital, profitul reinvestit și creditul net primit de la investitori), repartizat pe domenii de activitate ale întreprinderilor ISD. Din analiza acestor date, se evidențiază următoarele:

- Fluxul net de ISD din anul 2018 s-a orientat preponderent spre comerț (1 580 milioane euro), urmat de industria prelucrătoare (1 362 milioane euro); în cadrul acesteia, principalele activități beneficiare de investiții străine directe au fost mijloace de

transport (337 milioane euro), alimente, băuturi și tutun (329 milioane euro) și prelucrare țigări, produse chimice, cauciuc și mase plastice (205 milioane euro). Alte activități care au atras un volum important de investiții directe au fost intermediari financiare și asigurări (896 milioane euro), precum și construcții și tranzacții imobiliare (581 milioane euro).

- Cele mai importante aporturi la capital (majorări de capital) s-au înregistrat în ramurile industria prelucrătoare (1 016 milioane euro), construcții și tranzacții imobiliare (594 milioane euro) și comerț (335 milioane euro).
- Profitul reinvestit a atins cel mai înalt nivel în industria prelucrătoare (991 milioane euro); un nivel ridicat al profitului reinvestit s-a înregistrat și în sectoarele comerț (843 milioane euro) și intermediari financiare și asigurări (592 milioane euro).
- Creditul net intragrup a avut o contribuție negativă (-280 milioane euro) față de o contribuție pozitivă de 829 milioane euro în 2017. Principalul sector de activitate care a beneficiat de finanțări prin intermediul creditului net intragrup a fost comerțul (401 milioane euro).

2. SOLDUL INVESTIȚIILOR STRĂINE DIRECTE LA SFÂRȘITUL ANULUI 2018

Soldul ISD la 31 decembrie 2018 a înregistrat nivelul de 81 124 milioane euro. Acest rezultat a fost obținut prin adăugarea la soldul de la sfârșitul anului precedent a fluxului net de ISD, precum și a celorlalte componente care conduc la variația soldului, respectiv a diferențelor valorice pozitive/negative provenite din reevaluările activelor exprimate în valută datorate modificării cursului de schimb, reevaluarea prețurilor unor imobilizări corporale, precum și a modificării valorii de piață a întreprinderilor ISD listate, din retratări contabile ale valorii diferitelor componente ale soldurilor inițiale și din corecții ale datelor din raportările statistice anterioare.

Capitalurile proprii (inclusiv profitul reinvestit acumulat) ale întreprinderilor ISD deținute de nerezidenți aveau la sfârșitul anului 2018 valoarea de 57 479 milioane euro (70,85 la sută din soldul final al ISD), iar creditul net primit de către acestea de la investitorii străini direcți, inclusiv din cadrul grupului, valoarea de 23 645 milioane euro, reprezentând 29,15 la sută din soldul final al ISD.

Creditul net primit este calculat ca diferență între soldul creditelor primite de întreprinderile ISD de la investitorii străini direcți, inclusiv de la societățile nerezidente din grup, în valoare de 31 600 milioane euro, și soldul creditelor acordate de întreprinderile ISD investitorilor străini direcți și societăților nerezidente din grup (7 955 milioane euro).

Creditul net primit de întreprinderile ISD la 31 decembrie 2018

	Valoare (milioane euro)
Credit net	23 645
Credite primite	31 600
Credite financiare	25 435
Credite comerciale	6 165
Credite acordate	7 955
Credite financiare	3 418
Credite comerciale	4 537

2.1. Repartizarea soldului investițiilor străine directe pe principalele activități economice

Din punct de vedere al orientării pe activități economice (conform CAEN Rev.2), 41,1 la sută din soldul total al ISD sunt localizate în industrie, cu precădere în industria prelucrătoare (30,9 la sută din soldul total al ISD). În cadrul acestei industrii cele mai bine reprezentate activități sunt industria mijloacelor de transport (6,7 la sută din soldul total al ISD), prelucrare țigăi, produse chimice, cauciuc și mase plastice (6,4 la sută) și metalurgia (3,9 la sută). De asemenea, ramura energie electrică, gaze și apă a atras 7,4 la sută din soldul ISD.

Alte activități care au atras importante investiții directe sunt construcții și tranzacții imobiliare (reprezentând 16,8 la sută din soldul ISD), comerț (15,8 la sută) și intermediari financiare și asigurări (11,5 la sută).

Repartizarea pe principalele activități economice a soldului ISD la 31 decembrie 2018

	Valoare (milioane euro)	Pondere în total ISD (%)
TOTAL	81 124	100,0
Industrie	33 311	41,1
Industria extractivă	2 273	2,8
Industria prelucrătoare	25 032	30,9
– alimente, băuturi și tutun	2 678	3,3
– ciment, sticlă, ceramică	1 497	1,8
– fabricare produse din lemn, inclusiv mobilă	1 398	1,7
– fabricarea calculatoarelor, altor produse electronice, optice și electrice	1 942	2,4
– mașini, utilaje și echipamente	1 834	2,3
– metalurgie	3 163	3,9
– mijloace de transport	5 441	6,7
– prelucrare țigăi, produse chimice, cauciuc și mase plastice	5 175	6,4
– textile, confecții și pielărie	1 018	1,3
– alte ramuri ale industriei prelucrătoare	886	1,1
Energie electrică, gaze și apă	6 006	7,4

–continuare–

	Valoare (milioane euro)	Pondere în total ISD (%)
Activități profesionale, științifice, tehnice și administrative și servicii suport	3 991	4,9
Agricultură, silvicultură și pescuit	2 406	3,0
Comerț	12 865	15,8
Construcții și tranzacții imobiliare	13 651	16,8
Hoteluri și restaurante	528	0,6
Intermedieri financiare și asigurări	9 308	11,5
Tehnologia informației și comunicații	3 321	4,1
Transporturi	1 281	1,6
Alte activități	462	0,6

2.2. Imobilizările corporale și necorporale în întreprinderile ISD

Având în vedere rolul important pe care îl joacă imobilizările corporale și cele necorporale în creșterea economică, precum și caracterul de durată pe care acestea îl imprimă ISD, cercetarea statistică și-a propus să determine ponderea acestor destinații finale ale investițiilor în cadrul întreprinderilor ISD în soldul total al ISD la finele anului 2018 și repartizarea lor pe principalele activități economice.

Se constată că imobilizările corporale și necorporale, cu un sold final al anului 2018 în valoare de 36 459 milioane euro, reprezintă 44,9 la sută din soldul total al ISD, ceea ce indică un grad semnificativ de stabilitate a investițiilor străine directe.

Activitățile economice în care ISD se regăsesc în imobilizări corporale și necorporale la un nivel semnificativ sunt: industria (23,9 la sută din totalul ISD, iar în cadrul acesteia industria prelucrătoare deține 17,0 la sută din totalul ISD), construcții și tranzacții imobiliare (7,8 la sută), precum și comerț (5,9 la sută).

Repartizarea pe principalele activități economice a soldului imobilizărilor corporale și necorporale la 31 decembrie 2018

	Valoare (milioane euro)	Pondere în total ISD (%)
TOTAL	36 459	44,9
Industrie	19 336	23,9
Industria extractivă	2 072	2,6
Industria prelucrătoare	13 815	17,0
– alimente, băuturi și tutun	1 613	2,0
– ciment, sticlă, ceramică	916	1,1
– fabricare produse din lemn, inclusiv mobilă	632	0,8
– fabricarea calculatoarelor, altor produse electronice, optice și electrice	1 136	1,4
– mașini, utilaje și echipamente	1 109	1,4
– metalurgie	1 387	1,7
– mijloace de transport	3 700	4,6
– prelucrare țiglei, produse chimice, cauciuc și mase plastice	2 384	2,9

–continuare–

	Valoare (milioane euro)	Pondere în total ISD (%)
– textile, confecții și pielărie	500	0,6
– alte ramuri ale industriei prelucrătoare	438	0,5
Energie electrică, gaze și apă	3 449	4,3
Activități profesionale, științifice, tehnice și administrative și servicii suport	664	0,8
Agricultură, silvicultură și pescuit	1 362	1,7
Comerț	4 809	5,9
Construcții și tranzacții imobiliare	6 299	7,8
Hoteluri și restaurante	344	0,4
Intermedieri financiare și asigurări	1 440	1,8
Tehnologia informației și comunicații	1 269	1,5
Transporturi	725	0,9
Alte activități	211	0,2

2.3. Repartizarea teritorială a soldului investițiilor străine directe

Repartizarea soldului ISD pe regiuni de dezvoltare

La acest nivel, se observă orientarea ISD cu precădere spre regiunea de dezvoltare BUCUREȘTI-ILFOV (60,7 la sută), alte regiuni de dezvoltare care au atras un volum important de ISD fiind regiunea CENTRU (9,0 la sută), regiunea VEST (8,6 la sută), regiunea SUD-MUNTENIA (6,3 la sută) și regiunea NORD-VEST (5,7 la sută).

Repartizarea pe regiuni de dezvoltare a soldului ISD la 31 decembrie 2018

	Valoare (milioane euro)	Pondere în total ISD (%)
TOTAL	81 124	100,0
BUCUREȘTI-ILFOV	49 250	60,7
CENTRU	7 331	9,0
VEST	6 948	8,6
SUD-MUNTENIA	5 136	6,3
NORD-VEST	4 610	5,7
SUD-EST	3 447	4,2
SUD-VEST-OLTENIA	2 478	3,1
NORD-EST	1 924	2,4

Menționăm că ISD au fost localizate teritorial după sediul social al întreprinderilor investiție directă, ceea ce nu corespunde întotdeauna cu locul de desfășurare a activității economice.

Casetă. Repartizarea pe județe a soldului ISD în întreprinderile cercetate exhaustiv (întreprinderile cu cel puțin 20 de salariați și întreprinderile atipice)

Cercetarea statistică pentru determinarea ISD asigură reprezentativitatea datelor statistice la nivel național și la nivelul regiunilor de dezvoltare; din această cauză, soldul final al ISD obținut nu poate fi detaliat la nivel de județ.

Întreprinderile cercetate exhaustiv dețin o pondere de 93,1 la sută din totalul ISD. Întreprinderile cercetate exhaustiv sunt întreprinderile ISD având cel puțin 20 de salariați, precum și întreprinderile considerate atipice, respectiv cele având sub 20 de salariați, dar cu cifra de afaceri sau capitalul social de peste 30 de milioane lei sau care au atras credite pe termen lung de la investitorii străini direcți sau de la companii nerezidente din grupul acestora în valoare de peste 15 milioane lei (a se vedea precizările privind eșantionul cercetării statistice de la final).

Repartizarea pe județe a soldului ISD în întreprinderile cu cel puțin 20 de salariați și în întreprinderile atipice la 31 decembrie 2018

	Valoare (milioane euro)
TOTAL	75 502
Alba	828
Argeș	1 233
Arad	1 011
Bacău	458
Bihor	700
Bistrița-Năsăud	116
Brăila	131
Botoșani	76
Brașov	2 597
București	41 273
Buzău	422
Cluj	1 939
Călărași	353
Caraș-Severin	162
Constanța	1852
Covasna	131
Dâmbovița	334
Dolj	1 267
Gorj	3
Galați	844
Giurgiu	226
Hunedoara	393
Harghita	111
Ifov	4 451
Ialomița	301
Iași	460
Mehedinți	16
Maramureș	637

--continuare--

	Valoare (milioane euro)
Mureș	1 674
Neamț	228
Olt	942
Prahova	2 481
Sibiu	1 476
Sălaj	406
Satu Mare	502
Suceava	447
Tulcea	168
Timiș	4 359
Teleorman	87
Vâlcea	194
Vrancea	121
Vaslui	92

2.4. Repartizarea soldului investițiilor străine directe pe țări de origine

Repartizarea a fost realizată în funcție de țara de rezidență a deținătorului nemijlocit a cel puțin 10 la sută din capitalul social al întreprinderilor investiție directă din România (pe baza principiului *immediate country basis*²).

Primele cinci țări, clasate după ponderea deținută în soldul ISD la 31 decembrie 2018, sunt: Olanda (23,9 la sută din soldul ISD la sfârșitul anului 2018), Germania (12,7 la sută), Austria (12,2 la sută), Italia (9,5 la sută) și Cipru (6,2 la sută). În ceea ce privește ordinea primelor cinci țări de origine a investițiilor directe, se observă că, față de anul precedent, Italia și-a consolidat poziția a patra, în timp ce Cipru a depășit Franța, ocupând locul cinci.

Repartizarea pe țări de origine a soldului ISD la 31 decembrie 2018

	Valoare (milioane euro)	Pondere în total ISD (%)
TOTAL	81 124	100,0
Olanda	19 389	23,9
Germania	10 298	12,7
Austria	9 915	12,2
Italia	7 669	9,5
Cipru	5 015	6,2
Franța	4 919	6,0
Elveția	3 641	4,5
Luxemburg	3 439	4,2
Belgia	2 276	2,8
Marea Britanie	1 711	2,1
Cehia	1 639	2,0
Spania	1 634	2,0

² Potrivit acestui principiu, țara de proveniență a investiției este considerată țara deținătorului direct al participațiilor la capitalul social.

–continuare–

	Valoare (milioane euro)	Pondere în total ISD (%)
Grecia	1 335	1,6
Ungaria	1 223	1,5
Polonia	786	1,0
Danemarca	730	0,9
Suedia	626	0,8
Turcia	577	0,7
Statele Unite ale Americii	542	0,7
Japonia	424	0,5
Irlanda	401	0,5
Israel	313	0,4
Bulgaria	284	0,4
Portugalia	263	0,3
Emiratele Arabe Unite	260	0,3
Norvegia	219	0,3
Virgine Britanice (Insulele)	171	0,2
Malta	144	0,2
Canada	130	0,2
Coreea de Sud	105	0,1
Serbia și Muntenegru	101	0,1
Alte țări *	945	1,2

* țări de origine a unor investiții al căror sold este mai mic de 100 de milioane de euro

3. TIPURI DE INVESTIȚII STRĂINE DIRECTE

Aportul la capital în întreprinderile ISD în anul 2018, în valoare de 2 973 milioane euro, este diferențiat în *greenfield*, fuziuni și achiziții, dezvoltare de întreprinderi, precum și restructurare de întreprinderi.

Investițiile *greenfield* și cele din categoria fuziuni și achiziții (M&A) au urmat tendința din ultimii ani, înregistrând un nivel foarte redus. Astfel, aportul investitorilor străini la capitalul întreprinderilor ISD nou-înființate (investițiile *greenfield*) a fost de numai 43 de milioane euro, iar aportul la capitalul societăților achiziționate prin fuziuni și achiziții a fost de 165 de milioane euro.

Ponderea predominantă în aportul la capital în anul 2018 este asigurată de restructurările de întreprinderi cu o valoare de 1 719 milioane euro, reprezentând 58 la sută din totalul aportului la capital din anul 2018, și de dezvoltările de întreprinderi cu 1 046 milioane euro, respectiv 35 la sută din total aport.

În ceea ce privește soldul investițiilor străine directe, se constată că 63,0 la sută din total, în valoare de 51 150 milioane euro, sunt realizate în întreprinderile înființate prin investiții *greenfield*, denumite întreprinderi *greenfield*. Acest lucru evidențiază impactul de durată al investițiilor *greenfield* asupra economiei.

Din punct de vedere al repartizării pe principalele activități economice, investițiile străine directe în întreprinderi *greenfield* s-au orientat cu precădere spre industria

prelucrătoare (28,9 la sută din soldul ISD în întreprinderi *greenfield*). Alte ramuri în care aceste investiții au o pondere semnificativă sunt: construcții și tranzacții imobiliare (19,0 la sută), comerț (17,6 la sută) și, respectiv, intermediari financiare și asigurări (9,3 la sută).

Cea mai mare parte a investițiilor străine directe în întreprinderi *greenfield* se concentrează, ca și ansamblul ISD, în regiunea BUCUREȘTI-ILFOV (61,2 la sută din soldul ISD în întreprinderi *greenfield*); urmează regiunea CENTRU cu 11,3 la sută, regiunea VEST cu 10,1 la sută și NORD-VEST cu 6,1 la sută din soldul ISD în întreprinderi *greenfield*.

Cele mai mari investiții în întreprinderi *greenfield* provin, ca și în cazul soldului total al ISD, din Olanda (21,4 la sută). Următoarele țări de proveniență sunt Germania (17,7 la sută), Austria (9,3 la sută) și Italia cu 8,4 la sută din soldul ISD în întreprinderi *greenfield* (a se vedea secțiunea Grafice).

4. VENITURILE REALIZATE DIN ISD

Veniturile nete obținute de către investitorii străini direcți în anul 2018 au înregistrat valoarea de 6 795 milioane euro. Veniturile nete sunt constituite din veniturile nete din participații la capital și din veniturile nete din dobânzi.

Veniturile nete din participații la capital au înregistrat valoarea de 6 123 milioane euro și au fost calculate ca diferență între profiturile după impozitare obținute de întreprinderile ISD care au înregistrat profit, în valoare de 8 930 milioane euro, și pierderile aferente întreprinderilor ISD care au înregistrat pierderi, în valoare de 2 807 milioane euro.

Prin diminuarea veniturilor nete din participații la capital cu valoarea dividendelor repartizate în anul 2018 investitorilor străini direcți (în sumă de 3 551 milioane euro) se obține valoarea profitului reinvestit pe ansamblul întreprinderilor ISD, în sumă de 2 573³ milioane euro, calculată conform metodologiei internaționale de determinare a profitului reinvestit (BPM6).

Veniturile nete din dobânzi au înregistrat un nivel de 672 milioane euro. Acestea au fost calculate ca diferență între dobânzile primite de către investitorii străini direcți pentru creditele acordate întreprinderilor lor din România, atât direct, cât și prin alte companii nerezidente din cadrul grupului, și dobânzile plătite de către aceștia pentru creditele primite de la întreprinderile lor din România, atât direct, cât și prin alte companii nerezidente din cadrul grupului.

³ Diferențele între total și suma componentelor sunt datorate rotunjirii.

5. CIFRA DE AFACERI A ÎNTREPRINDERILOR INVESTIȚIE STRĂINĂ DIRECTĂ ȘI FORȚA DE MUNCĂ ANGAJATĂ

În tabelele de mai jos sunt prezentate evoluția cifrei de afaceri a întreprinderilor investiție străină directă și a numărului mediu anual de salariați din aceste întreprinderi în perioada 2009 – 2018.

Cifra de afaceri a întreprinderilor ISD

milioane euro			
Anul	Întreprinderi ISD de gradul I	Întreprinderi ISD de gradul II	Total întreprinderi ISD
2009	109 907	6 515	116 422
2010	112 851	9 307	122 158
2011	123 974	13 524	137 498
2012	125 473	14 137	139 610
2013	129 615	12 587	142 202
2014	131 820	9 685	141 505
2015	133 076	10 792	143 868
2016	137 832	10 532	148 364
2017	152 217	12 588	164 805
2018	165 607	13 182	178 789

Numărul mediu de salariați din întreprinderile ISD

mii persoane			
Anul	Întreprinderi ISD de gradul I	Întreprinderi ISD de gradul II	Total întreprinderi ISD
2009	1 084	54	1 138
2010	1 055	71	1 126
2011	1 075	74	1 149
2012	1 102	67	1 169
2013	1 083	64	1 147
2014	1 124	60	1 184
2015	1 165	63	1 228
2016	1 205	59	1 264
2017	1 244	65	1 309
2018	1 252	64	1 316

Față de anul 2017, cifra de afaceri a întreprinderilor investiție străină directă a crescut cu 8,5 la sută, până la 179 miliarde euro, iar numărul mediu de salariați a crescut cu circa 0,5 la sută, atingând nivelul de 1 316 mii de salariați.

6. EXPORTURILE ȘI IMPORTURILE ÎNTREPRINDERILOR INVESTIȚIE STRĂINĂ DIRECTĂ

Activitatea întreprinderilor investiție străină directă, în ansamblul ei, are un impact pozitiv asupra comerțului exterior al României. Contribuția acestora la exporturile de bunuri a fost de 75,0 la sută, în timp ce la importurile de bunuri a fost de 68,2 la sută, iar ponderea în exporturile și importurile de servicii se situează la 52,7 la sută, respectiv 47,5 la sută din totalul exporturilor, respectiv importurilor de servicii.

În tabelul următor, exporturile și importurile de bunuri sunt agregate după activitatea de bază a întreprinderilor ISD, conform CAEN Rev. 2.

6.1. Exporturile și importurile de bunuri ale întreprinderilor ISD⁴

	Exporturi (FOB)			Importuri (CIF)		
	întrep. ISD (milioane euro)	pondere întrep. ISD (%)		întrep. ISD (milioane euro)	pondere întrep. ISD (%)	
		în total economie*	în total sector de activitate		în total economie*	în total sector de activitate
Total	48 510	75,0	75,0	53 668	68,2	68,2
Industrie	44 426	68,7	81,1	36 268	46,1	81,9
Industria extractivă	548	0,8	87,6	478	0,6	86,0
Industria prelucrătoare	43 407	67,1	81,1	35 338	44,9	82,1
– alimente, băuturi și tutun	954	1,5	58,4	1 809	2,3	65,6
– ciment, sticlă, ceramică	281	0,4	70,4	357	0,5	67,5
– fabricarea produselor din lemn, inclusiv mobilă	1 799	2,8	67,0	657	0,8	69,3
– fabricarea calculatoarelor, altor produse electronice, optice și electrice	5 268	8,1	78,9	4 563	5,8	80,9
– mașini, utilaje și echipamente	3 838	5,9	93,9	2 871	3,7	91,4
– metalurgie	4 188	6,5	88,0	2 477	3,2	80,4
– mijloace de transport	17 826	27,6	83,8	12 805	16,3	88,4
– prelucrare țitei, produse chimice, cauciuc și mase plastice	5 371	8,3	86,8	6 918	8,8	86,4
– textile, confecții și pielărie	3 281	5,1	67,3	2 329	3,0	68,1
– alte ramuri ale industriei prelucrătoare	601	0,9	63,8	552	0,7	54,4
Energie electrică, gaze și apă	471	0,7	70,7	452	0,6	63,3
Activități profesionale, științifice, tehnice și administrative și servicii suport	145	0,2	28,0	381	0,5	37,8
Agricultură, silvicultură și pescuit	195	0,3	32,6	123	0,2	16,0
Comerț	3 577	5,5	43,8	16 108	20,5	53,3
Construcții și tranzacții imobiliare	51	0,1	32,6	172	0,2	32,2
Hoteluri și restaurante	1	0,0	15,9	12	0,0	22,2
Intermedieri financiare și asigurări	3	0,0	73,2	98	0,1	39,0
Tehnologia informației și comunicații	42	0,1	52,1	330	0,4	63,6
Transporturi	64	0,1	21,9	120	0,2	16,9
Alte activități	6	0,0	9,4	56	0,1	20,0

* nu include exporturile și importurile aferente activităților diviziunilor CAEN Rev.2: 84 – Administrație publică, 94 – Activități asociative, 97/98 – Activități ale gospodăriilor populației și 99 – Activități extrateritoriale.

Din analiza soldului balanței comerțului internațional cu bunuri al întreprinderilor ISD din cadrul diferitelor activități economice se constată că industria prelucrătoare este principala activitate cu excedent comercial (8 069 milioane euro), în special datorită subdomeniilor mijloace de transport (excedent de 5 021 milioane euro), metalurgie (excedent de 1 711 milioane euro), fabricare produse din lemn, inclusiv mobilă (excedent de 1 142 milioane euro), mașini, utilaje și echipamente (excedent de 967 milioane euro), textile, confecții și pielărie (excedent de 952 milioane euro), precum și fabricarea calculatoarelor, altor produse electronice, optice și electrice

⁴ Datele privind exportul și importul de bunuri sunt compilate de Institutul Național de Statistică. Aceste date cuprind și importurile de bunuri pentru prelucrare, respectiv exporturile acestor bunuri după prelucrare.

(excedent de 705 milioane euro). De remarcat că excedente se înregistrează și în cadrul întreprinderilor ISD cu activitatea principală agricultură, silvicultură și pescuit (excedent de 72 milioane euro), industrie extractivă (excedent de 70 milioane euro) și energie electrică, gaze și apă (excedent de 19 milioane euro).

În ceea ce privește activitățile care înregistrează deficit comercial, comerțul înregistrează cea mai mare valoare (deficit de 12 531 milioane euro), urmate de subdomeniile industriei prelucrătoare: prelucrare țigări, produse chimice și mase plastice (deficit de 1 547 milioane euro) și alimente, băuturi și tutun (deficit de 855 milioane euro).

6.2. Exporturile și importurile de servicii ale întreprinderilor ISD⁵

Contribuția întreprinderilor ISD la exportul și importul de servicii în anul 2018 este prezentată în tabelul de mai jos:

	Exporturi		Importuri	
	întrep. ISD (milioane euro)	întrep. ISD în total sector de activitate (%)	întrep. ISD (milioane euro)	întrep. ISD în total sector de activitate (%)
Total servicii	12 222	52,7	6 910	47,5
Servicii de prelucrare a bunurilor	2 026	69,0	132	72,7
Transport, <i>din care:</i>	2 389	34,6	1 384	47,2
Transport rutier de mărfuri	1 951	35,9	760	63,0
Servicii de telecomunicații, informatice și informaționale	3 548	74,0	1 176	56,3
Alte servicii pentru afaceri*	3 636	74,3	2 732	69,0
Alte servicii	623	17,0	1 486	27,6

* „Alte servicii pentru afaceri” conține: „Servicii de cercetare-dezvoltare”, „Servicii de consultanță profesională și managerială” și „Servicii tehnice, comerciale și alte servicii pentru afaceri n.c.a.”.

Din analiza soldului balanței comerțului internațional cu servicii, detaliat în funcție de natura serviciului, se constată că cele mai mari exporturi sunt realizate de componentele alte servicii pentru afaceri (3 636 milioane euro), urmate de serviciile de telecomunicații, informatice și informaționale (3 548 milioane euro) și de transport (2 389 milioane euro).

În ceea ce privește importurile, cele mai mari valori sunt înregistrate de alte servicii pentru afaceri (2 732 milioane euro), alte servicii (1 486 milioane euro), transport (1 384 milioane euro) și servicii de telecomunicații, informatice și informaționale (1 176 milioane euro).

⁵ Datele privind exporturile și importurile de servicii sunt compilate de Banca Națională a României, potrivit metodologiei BPM6.

Eșantionul cercetării statistice

Baza de sondaj a cercetării statistice a cuprins 37 618 întreprinderi investiție străină directă. Numărul total de întreprinderi ISD cercetate, atât exhaustiv, cât și prin sondaj, a fost de 8 144.

Au fost cercetate exhaustiv 6 887 de întreprinderi investiție străină directă, cuprinzând întreprinderile cu cel puțin 20 de salariați (5 527 de unități), toate instituțiile de credit cu capital străin (29 de unități), toate societățile cu capital străin din domeniul asigurărilor (37 de unități), precum și întreprinderile considerate atipice (toate întreprinderile investiție străină directă având sub 20 de salariați, dar care au cifra de afaceri sau capitalul social de cel puțin 30 de milioane lei sau care au atras de la investitorii străini sau din grupul acestora credite pe termen lung de cel puțin 15 milioane lei, respectiv 1 294 de unități).

A fost cercetată prin sondaj mulțimea de întreprinderi investiție străină directă având între 5 și 19 salariați inclusiv, aceasta fiind reprezentată de eșantionul format din 752 de unități din totalul de 6 881 de unități din această categorie.

Deosebit de cele de mai sus, au fost cercetate exhaustiv și întreprinderile ISD de gradul II (505 unități).

Rata de răspuns a cercetării statistice ISD a fost de 97,66 la sută.

Gradul de eroare al rezultatelor cercetării statistice privind investițiile străine directe în România la 31 decembrie 2018 (fluxuri și solduri) este de ± 3 la sută, principalii indicatori cercetați fiind garantați cu o probabilitate de 95 la sută.

Datele tabelare prezentate în această lucrare pot fi accesate [aici](#).

Anexă

Fluxul net de ISD în anul 2018 și componentele acestuia pe domenii de activitate ale întreprinderilor ISD

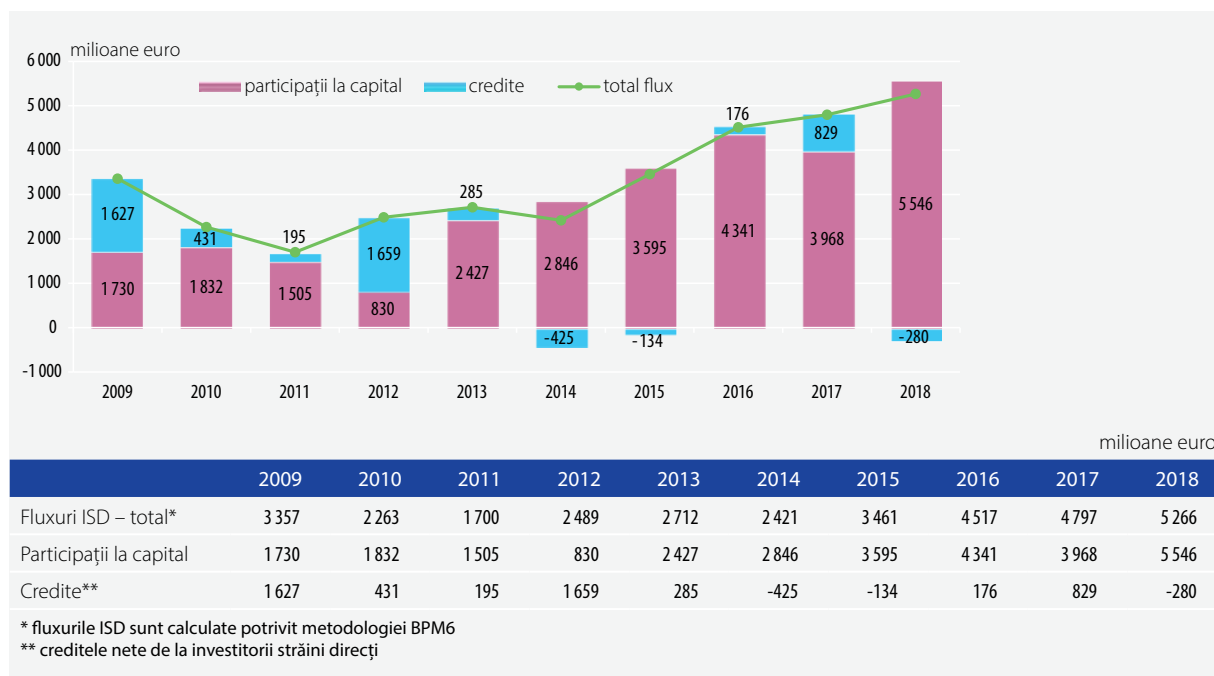
milioane euro

ACTIVITATE ECONOMICĂ	Flux net de ISD							Credit net
	Total	Participații la capital						
		Total	Aport la capital	Profit reinvestit				
				Total	Profituri	Pierderi	Dividende	
1=2+8	2=3+4	3	4=5-6-7	5	6	7	8	
Industrie	1 546	2 293	1 301	992	3 709	1 167	1 549	-747
Industria extractivă	314	305	165	140	476	195	141	8
Industria prelucrătoare	1 362	2 007	1 016	991	2 981	732	1 258	-645
– alimente, băuturi și tutun	329	355	434	-78	319	126	272	-26
– ciment, sticlă, ceramică	36	21	-19	40	169	14	115	16
– fabricare produse din lemn, inclusiv mobilă	57	-45	-22	-23	80	69	34	102
– fabricarea calculatoarelor, altor produse electronice, optice și electrice	72	120	71	49	206	59	98	-48
– mașini, utilaje și echipamente	-46	103	5	98	266	30	138	-149
– metalurgie	139	-165	-163	-2	266	99	169	304
– mijloace de transport	337	1 210	560	649	958	165	143	-873
– prelucrare țitei, produse chimice, cauciuc și mase plastice	205	268	77	191	498	103	204	-63
– textile, confecții și pielărie	32	10	5	5	109	44	60	22
– alte ramuri ale industriei prelucrătoare	200	129	68	62	110	23	25	70
Energie electrică, gaze și apă	-129	-19	119	-138	252	240	151	-111
Activități profesionale, științifice, tehnice și administrative și servicii suport	379	291	227	64	498	153	281	88
Agricultură, silvicultură și pescuit	213	120	89	31	98	48	18	92
Comerț	1 580	1 178	335	843	1 875	342	690	401
Construcții și tranzacții imobiliare	581	625	594	31	742	563	148	-44
Hoteluri și restaurante	34	54	22	32	64	12	20	-20
Intermedieri financiare și asigurări	896	889	298	592	1 198	144	462	7
Tehnologia informației și comunicații	-20	-55	-1	-54	479	278	255	35
Transporturi	37	112	89	23	148	58	67	-75
Alte activități	20	38	19	18	119	41	60	-18
TOTAL	5 266	5 546	2 973	2 573	8 930	2 807	3 551	-280

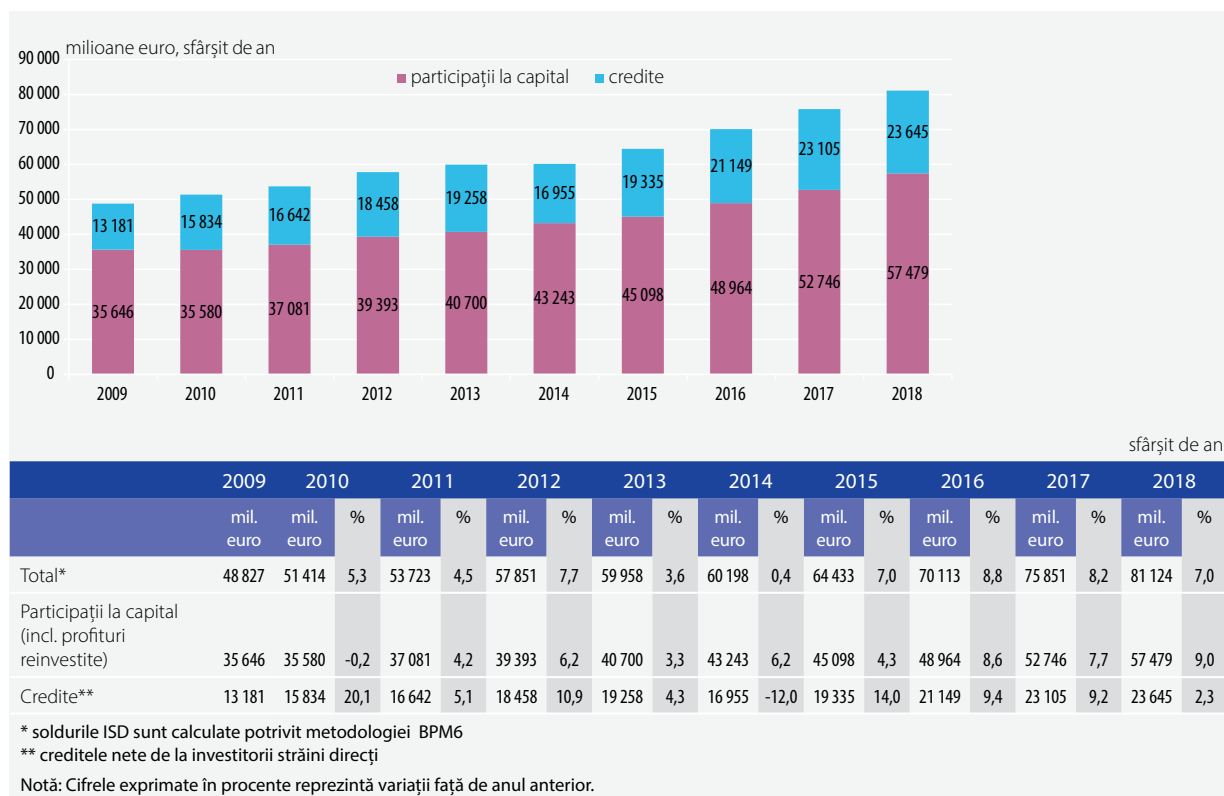
Notă: Diferențele între total și valorile obținute din însumarea diverselor structuri utilizate sunt datorate rotunjirii.

Grafice

EVOLUȚIA FLUXURILOR ISD ÎN PERIOADA 2009-2018

EVOLUȚIA SOLDULUI ISD ÎN PERIOADA 2009-2018

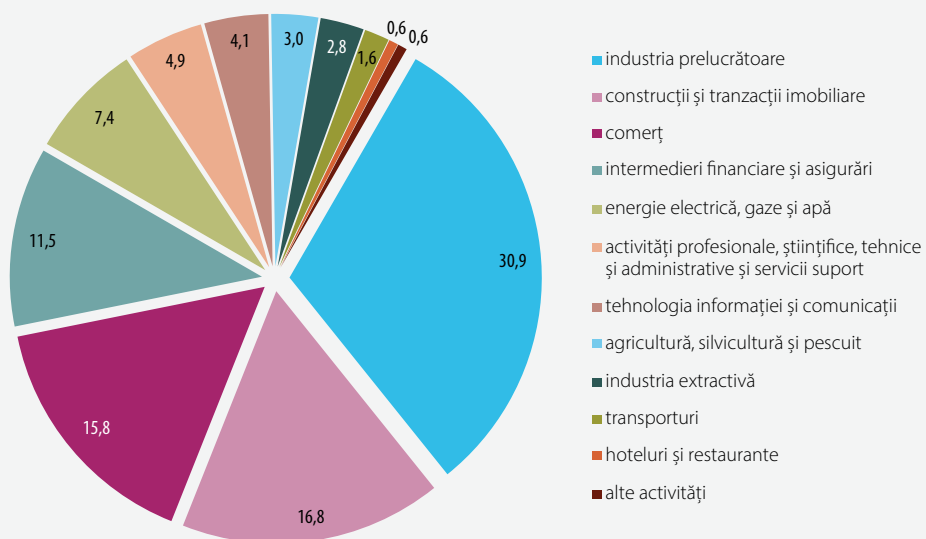

SOLDUL ISD LA 31 DECEMBRIE 2018

Repartizarea pe principalele activități economice

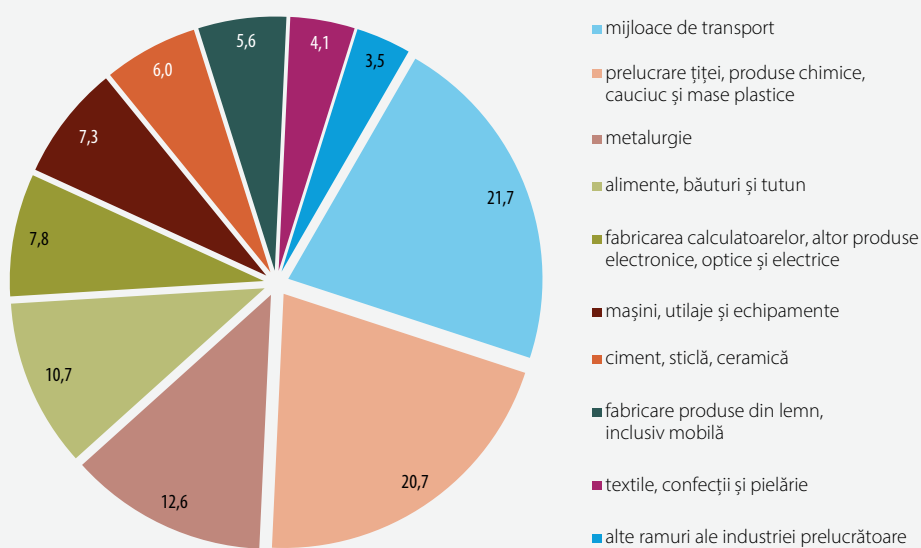
Total economie (81 124 milioane euro)

procente

Industria prelucrătoare (25 032 milioane euro)

procente

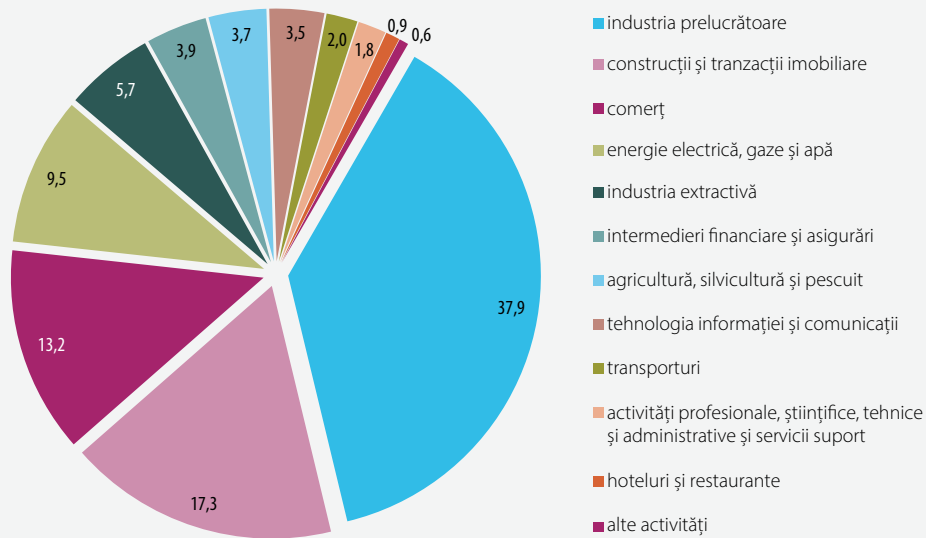

IMOBILIZĂRI CORPORALE ȘI NECORPORALE LA 31 DECEMBRIE 2018

Repartizarea pe principalele activități economice

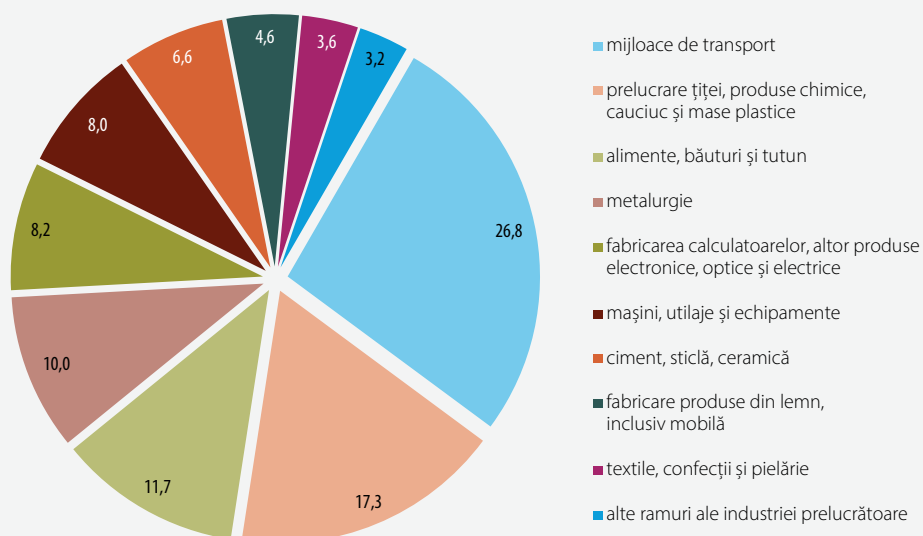
Total economie (36 459 milioane euro)

procente

Industria prelucrătoare (13 815 milioane euro)

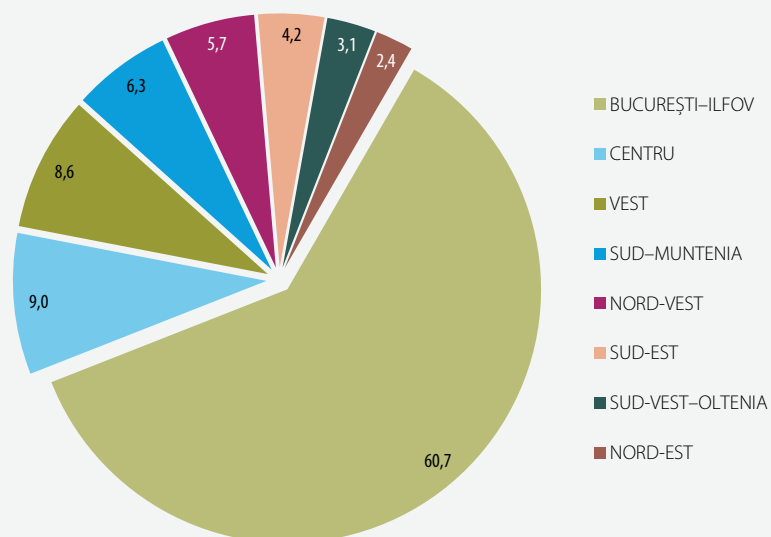
procente

SOLDUL ISD LA 31 DECEMBRIE 2018 Repartizarea pe regiuni de dezvoltare

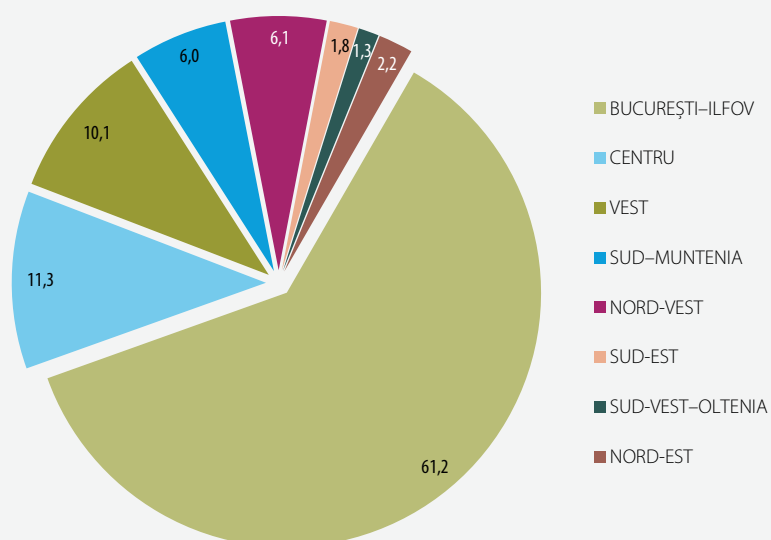
Total ISD (81 124 milioane euro)

procente

ISD în întreprinderi *greenfield** (51 150 milioane euro)

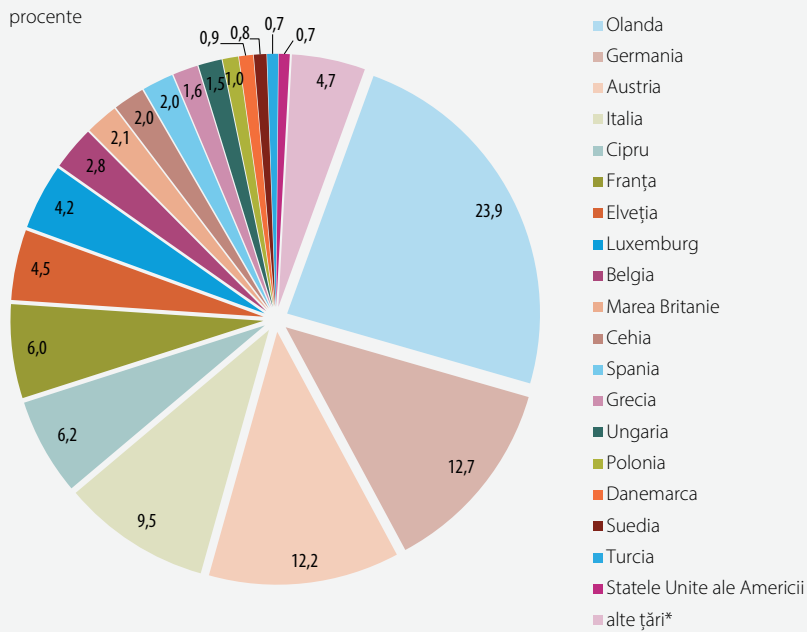
procente

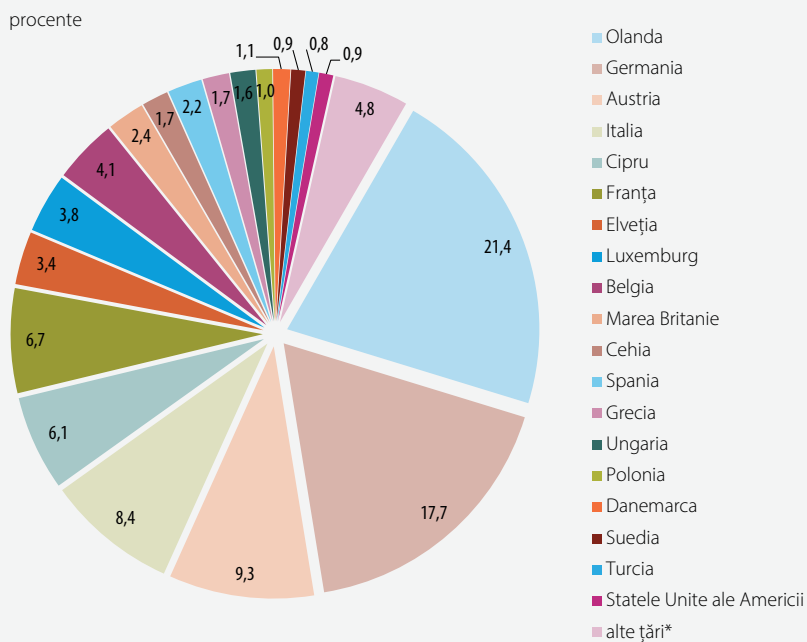
* întreprinderi *greenfield* – întreprinderi înființate prin investiții *greenfield*

SOLDUL ISD LA 31 DECEMBRIE 2018 Repartizarea pe țări de proveniență

Total ISD (81 124 milioane euro)

ISD în întreprinderi *greenfield*** (51 150 milioane euro)

* țări a căror investiție este mai mică de 500 de milioane euro

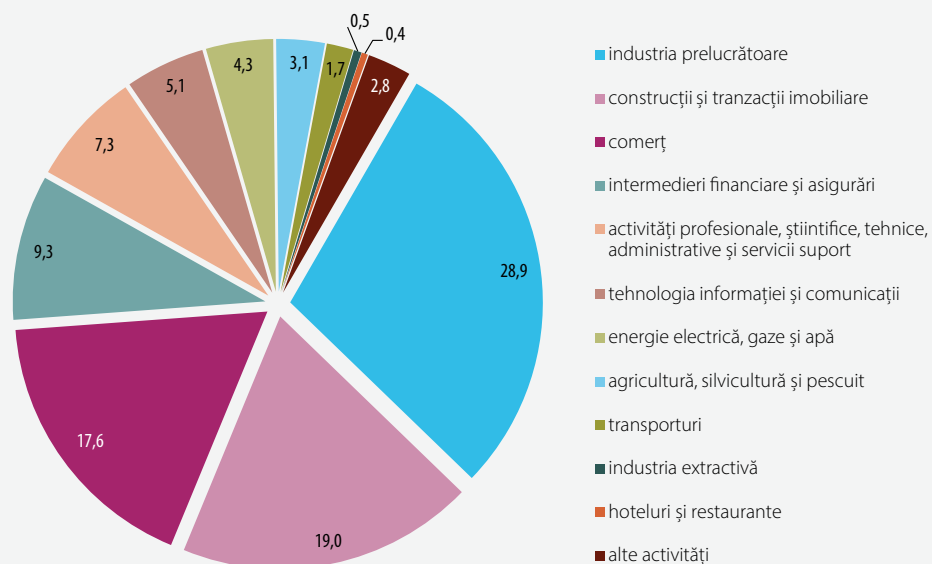
** întreprinderi *greenfield* – întreprinderi înființate prin investiții *greenfield*

INVESTIȚII STRĂINE DIRECTE ÎN ÎNTREPRINDERI *GREENFIELD** (SOLDURI)

Structura pe principalele activități economice la 31 decembrie 2018

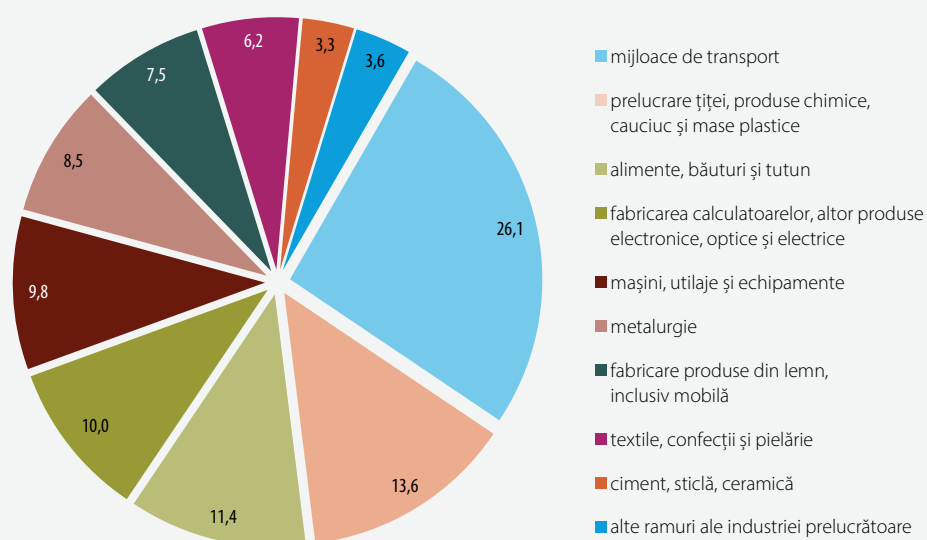
Total economie (51 150 milioane euro)

procente

Industria prelucrătoare (14 800 milioane euro)

procente

* întreprinderi *greenfield* – întreprinderi înființate prin investiții *greenfield*

